

Sygn. akt II CZ 64/17

POSTANOWIENIE

Dnia 26 października 2017 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Karol Weitz (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Agnieszka Piotrowska

SSN Krzysztof Strzelczyk

w sprawie z wniosku Ł. W.
przy uczestnictwie S. W. i R. W.
o zniesienie współwłasności,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym
w Izbie Cywilnej w dniu 26 października 2017 r.,
zażalenia uczestnika postępowania R.W.
na postanowienie Sądu Okręgowego w [...] z dnia 15 maja 2017 r.,

1. oddała zażalenie;

2. zasądza od uczestnika postępowania R.W. na rzecz wnioskodawczyni Ł.W. kwotę 2700 zł (dwa tysiące siedemset złotych) tytułem zwrotu kosztów postępowania zażaleniowego.

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 15 maja 2017 r. Sąd Okręgowy w [...] odrzucił skargę kasacyjną uczestnika postępowania R.W. od postanowienia Sądu Okręgowego w [...] z dnia 23 lutego 2017 r. w sprawie z wniosku Ł.W. z udziałem R.W. i S.W. o zniesienie współwłasności, którym zmieniono - na skutek apelacji wnioskodawczyni i obu uczestników postępowania - postanowienie Sądu Rejonowego w [...] z dnia 14 marca 2016 r.

Sąd wskazał, że w postanowieniu z dnia 23 lutego 2017 r. zmieniono postanowienie z dnia 14 marca 2016 r. między innymi w ten sposób, że ustalono łączną wartość majątku wspólnego po ustaniu wspólności majątkowej małżeńskiej wnioskodawczyni i uczestnika R.W. na kwotę 242 000 zł i udział w tym majątku należny każdemu z nich na kwoty po 121 000 zł. Uczestnik postępowania R.W., wnosząc skargę kasacyjną, określił wartość przedmiotu zaskarżenia na kwotę 299 000 zł.

Sąd podkreślił, że w sprawach działowych wartością przedmiotu zaskarżenia jest wartość konkretnego interesu (roszczenia, żądania) skarżącego, a nie wartość całego przedmiotu działu. Wyjątkowo wartość przedmiotu zaskarżenia może być równa wartości przedmiotu działu, ale w niniejszej sprawie nie ma do tego podstaw. Za wartość przedmiotu zaskarżenia należy więc uznać połowę wartości dzielonego majątku, tj. kwotę 121 000 zł jak w postanowieniu działowym z dnia 23 lutego 2017 r. albo 149 500 zł jak w skardze kasacyjnej. W każdym z tych wypadków wartość przedmiotu zaskarżenia jest niższa niż 150 000 zł, co powoduje, że skarga kasacyjna jako niedopuszczalna (art. 519¹ § 2 i § 4 pkt 4 k.p.c.) podlega odrzuceniu (art. 398⁶ § 2 w związku z art. 13 § 2 k.p.c.).

Zażalenie na postanowienie z dnia 15 maja 2017 r. wniósł R.W.. Zarzucił naruszenie art. 19, art. 21, art. 26 i art. 519¹ § 4 pkt 4 k.p.c. oraz sprzeczność ustaleń Sądu z treścią zebranego w sprawie materiału. Wniósł o uchylenie i zmianę zaskarżonego postanowienia w całości przez ustalenie wartości przedmiotu zaskarżenia na kwotę 186 500 zł.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

W orzecznictwie Sądu Najwyższego przyjmuje się, że w tak zwanych sprawach działowych (dział spadku, podział majątku wspólnego małżonków, zniesienie współwłasności), w razie zaskarżenia orzeczenia co do istoty sprawy, wartość przedmiotu zaskarżenia wyznacza nie wartość całego dzielonego majątku, ale wartość konkretnego interesu (roszczenia, żądania) lub składnika majątkowego, którego dotyczy środek odwoławczy. Z reguły nie może przekraczać wartości udziału przysługującemu skarżącemu uczestnikowi, chyba że podważa on zasadę podziału, objęcie lub nieobjęcie orzeczeniem poszczególnych rzeczy lub praw albo rozliczenie nakładów, gdyż wówczas wartość przedmiotu zaskarżenia może być wyższa niż wartość jego udziału. Wskazana przez skarżącego w skardze kasacyjnej wartość przedmiotu zaskarżenia nie jest wiążąca dla sądu drugiej instancji ani dla Sądu Najwyższego i podlega weryfikacji na podstawie akt sprawy, z pominięciem zasad określonych w art. 25 i 26 k.p.c. (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 21 stycznia 2003 r., III CZ 153/02, OSNC 2004, nr 4, poz. 60, z dnia 20 lutego 2015 r., V CSK 239/14, nie publ., z dnia 13 marca 2015 r., III CZ 13/15, nie publ., z dnia 18 marca 2015 r., III CSK 419/14, nie publ., z dnia 19 czerwca 2015 r., IV CZ 16/15, nie publ., z dnia 6 listopada 2015 r., II CZ 76/15, nie publ., i z dnia 13 stycznia 2017 r., III CZ 61/16, nie publ.).

Z akt sprawy wynika, że uczestnik postępowania R.W. starał się wykazać, że po pierwsze w skład majątku wspólnego jego i wnioskodawczyni nie wchodzi udział do ½ części we współwłasności lokalu mieszkalnego przy ulicy M. w [...] o wartości 57 000 zł (łącznie wartość lokalu to kwota 114 000 zł), i że majątek ten wyczerpywało spółdzielcze własnościowe prawo do lokalu mieszkalnego przy ulicy S. w [...] o wartości 185 000 zł, oraz po drugie, że w podziale majątku wspólnego jego i wnioskodawczyni uwzględnić należy nakłady poczynione z jego majątku osobistego na ten majątek wspólny w łącznej wysokości w kwocie 162 177,56 zł, natomiast przy zniesieniu współwłasności lokalu mieszkalnego przy ulicy M. uwzględnić nakłady poczynione z jego majątku osobistego na ten lokal i spłatę kredytu studenckiego zaciągniętego przez S.W. w łącznej kwocie 42 331,05 zł.

W związku z tym uczestnik postępowania R.W. wnioskował, aby przyznać mu lokal mieszkalny przy ulicy S. i zasądzić od niego na rzecz wnioskodawczynie kwotę 11 411,22 zł tytułem spłaty, oraz, aby znieść współwłasność lokalu mieszkalnego przy ulicy M. przez przyznanie mu tego lokalu na własność i zobowiązanie go do zapłaty na rzecz S.W. w wysokości 20 668,95 zł.

Sąd Okręgowy nie podzielił stanowiska uczestnika postępowania R.W.. Ustalił, że w skład majątku wspólnego wnioskodawczynie i uczestnika postępowania R.W. wchodzi spółdzielcze własnościowe prawo do lokalu przy ulicy S. oraz udział do ½ części we współwłasności lokalu mieszkalnego przy ulicy M., jak również, że wnioskodawczynie poczyniła nakłady z majątku osobistego na majątek wspólny w wysokości 18 185,50 zł. Przyjął w związku z tym, że łączna wartość majątku wspólnego wynosiła 242 000 zł (suma kwot 185 000 zł i 57 000 zł) i że udziały wnioskodawczynie i uczestnika postępowania R.W. w tym majątku wynoszą po 121 000 zł. Dokonując podziału majątku wspólnego przyznał wnioskodawczynie udział do ½ części we współwłasności lokalu mieszkalnego przy ulicy M. o wartości 57 000 zł, a uczestnikowi postępowania R.W. spółdzielcze własnościowe prawo do lokalu mieszkalnego przy ulicy S. o wartości 185 000 zł. Tytułem wyrównania udziałów i zwrotu nakładów zasądził od uczestnika R.W. na rzecz wnioskodawczynie kwotę 73 092,75 zł. Ustalił także, że w wyniku podziału majątku wspólnego wnioskodawczynie i uczestnika postępowania R.W. współwłaścicielami lokalu mieszkalnego przy ulicy M. są wnioskodawczynie i uczestnik postępowania S.W., po ½ części każde z nich.

W zażaleniu uczestnik postępowania R.W. argumentuje, że zmierza do uzyskania nierównego podziału majątku wspólnego jego i wnioskodawczynie w ten sposób, że jego udział ma wynieść 70% tego majątku o wartości 129 000 zł, a wnioskodawczynie ma przypaść udział w wysokości 30% o wartości 56 000 zł. Wskazuje też, że chodzi mu o „podział” współwłasności lokalu przy ulicy M. przy założeniu, że jemu i uczestnikowi postępowania S.W. przysługują udziały w tej współwłasności po ½ części każdemu z nich. Na tej podstawie przyjmuje, że wartość przedmiotu zaskarżenia w sprawie wynosi 186 500 zł, co ma stanowić sumę wartości jego udziału w majątku wspólnym jego i wnioskodawczynie i wartości jego udziału we współwłasności lokalu mieszkalnego przy ulicy M.

Podkreślenia wymaga, że - chociaż sprawa rozpoznawana była jako sprawa o zniesienie współwłasności - to jednak została rozstrzygnięta w postanowieniu z dnia 23 lutego 2017 r. jedynie w zakresie podziału majątku wspólnego wnioskodawczyni i uczestnika postępowania R.W.. Kwestia współwłasności lokalu mieszkalnego przy ulicy M. , będąca przyczyną uczestnictwa w postępowaniu S.W., miała znaczenie jedynie z tego względu, że między wnioskodawczynią a uczestnikiem postępowania R. W. sporne było to, czy udział w ½ części w tej współwłasności należał do majątku wspólnego, czy stanowił majątek osobisty R.W.. W postanowieniu z dnia 23 lutego 2017 r. Sąd Okręgowy nie orzekał natomiast o zniesieniu tej współwłasności.

Przy takim założeniu stwierdzić należy, że wartość przedmiotu zaskarżenia w sprawie z pewnością obejmuje kwotę 57 000 zł, stanowiącą wartość udziału w ½ części we współwłasności lokalu mieszkalnego przy ulicy M . W tym zakresie spór dotyczy bowiem przynależności tego udziału do majątku wspólnego. W pozostałym zakresie za miarodajną należy uznać różnicę między kwotą w wysokości 73 092,75 zł, zasądzoną od uczestnika postępowania R.W. na rzecz wnioskodawczyni w postanowieniu z dnia 23 lutego 2017 r. tytułem wyrównania udziałów i zwrotu nakładów, a kwotą w wysokości 11 411,22 zł, którą chciał zapłacić uczestnik postępowania R.W. na rzecz wnioskodawczyni tytułem spłaty, tj. kwotę 61 681,53 zł. Chodzi bowiem o różnicę między stanowiskiem przyjętym w postanowieniu z dnia 23 lutego 2017 r. a stanowiskiem uczestnika postępowania R.W. w zakresie rozliczenia nakładów. Ewentualnie, gdyby uwzględnić stanowisko wyrażone przez uczestnika postępowania R.W. w zażaleniu na postanowienie z dnia 15 maja 2017 r. co do ustalenia nierównych udziałów jego i wnioskodawczyni w ich majątku wspólnym, chodziłoby o kwotę 36 500 zł, stanowiącą różnicę między kwotą 129 000 zł, stanowiącą wartość udziału R.W. ustaloną w wysokości odpowiadającej jego żądaniu, tj. w wysokości 70%, a kwotą 92 500 zł, stanowiącą wartość jego udziału ustaloną w warunkach równości udziałów (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 13 marca 2015 r., III CZ 13/15, nie publ.), przy założeniu, że wartość tego majątku według twierdzenia R.W. wynosić miałaby 185 000 zł.

W okolicznościach sprawy wartość przedmiotu zaskarżenia wyniosła zatem 118 681,53 zł (suma 57 000 zł i 61 681,53 zł) względnie 93 500 zł (suma 57 000 zł

i 36 500 zł). W obu wypadkach była ona niższa niż 150 000 zł. Odrzucenie skargi kasacyjnej było więc zasadne (art. 519¹ § 2 k.p.c.).

Z tych względów, Sąd Najwyższy, na podstawie art. 398¹⁴ w związku z art. 394¹ § 3 i art. 13 § 2 oraz art. 520 § 3 w związku z art. 108 § 1 i art. 13 § 2 k.p.c., orzekł, jak w sentencji.

kc

jw